

SPIS RZECZY

Przedmowa	5
Od Autora	27
I. Literatura a życie. — Realizm. — Podłoże życiowe antyrealizmu. — Zagadnienie artyzmu. — Stosunek do wzorów życiowych. — Skala treści życiowej w literaturze. — Znaczenie i rola realizmu. — Realizm a romantyzm. — Pojęcie i rozwój realizmu w wieku XIX. — Zwrot od poezji do prozy. — Realizm w literaturze europejskiej i literaturze polskiej	29
II. Powieść. — Zagadnienie artyzmu. — Główne wyznaczniki twórczości powieściowej. — Dzieje prozy powieściowej. — Poezja epicka a proza powieściowa. — Powieść a nowela. — Forma podstawą klasyfikacji artystycznej. — Powieść a dramat. — Polskie prymitywy powieści- ciowe. — Powieść poetycka. — Właściwe dzieje powieści polskiej. — Poprzednicy Kraszewskiego. — Romantyzm i zwrot do realizmu. — Znaczenie Kraszewskiego	39
III. [Józef Ignacy Kraszewski]	58.
1. J. I. Kraszewski — jego tradycje szlacheckie, rodowe i krajowe. — Dzieciństwo i środowisko rodzinne. — Rodowód psychiczny i podłoże narodowe. — Pasja bibliofilska. — Powołanie literackie. — Lublin w twórczości Kraszewskiego. — Młodość i jej dzie- dzictwo	58.
2. Wilno i jego atmosfera. — Debiut literacki. — Więzienie moskie- wskie. — Prace malarskie. — Studia i obserwacje. — Real- istyczna śmiałość pióra. — Sterne i Irving. — Stosunek do roman- tyzmu. — Pierwsze powieści Kraszewskiego, wyraz, plastyka i fi- zjonomika. — Dążenie do wierności. — Prace krytyczne 73.	
3. <i>Poeta i świat</i> na tle swego czasu. — Dwoistość autorskiego sto- sunku do powieściowego bohatera. — Powodzenie i istotny sens powieści. — Kraszewski jako poeta. — Duchowy klimat pisarza.	

— Zainteresowania filozoficzne. — Inne powieści na tle autobiograficznym. — Idea sprzeczności między jednostką a ogółem. — Idee artystyczne. — Kraszewski a Norwid. — Nowe lądy Kraszewskiego. — Powieść *Bez tytułu*. — Chwilowe manowce wstecz-
nietwa. — Droga postępowego humanizmu. — Literatura jako
zawód 88

4. Wołyń. — Małżeństwo i wiejskie gospodarstwo Kraszewskiego. —
Działalność społeczna. — Stosunek do Balzaka. — Epik Wołynia.
— Dojrzwianie realizmu. — Obrazy kraju i przyrody. — Poczucie
kultury. — Krajobrazy społeczne. — Żywiół satyryczny. — Sa-
tyra a liryzm. — Inkwizytor charakterów polskich. — Malowanie
życia i natury. — Środowisko i rzeczowość. — Humor. — Poglądy
na szlachtę i arystokrację. — Charaktery. — Kraszewski a Nałko-
wska. — Realizm przedmiotowy 105

5. Powieść ludowa. — Polesie i poleszacy. — Oryginalność. — Dia-
logi. — Problem Judyma. — Romantyczne wykołajenie. — Sa-
tyra na szlachecczyznę 133

6. Powieść historyczna. — Poszukiwanie prawdy. — Stosunek do
Waltera Scotta. — Czasy Stanisława Augusta. — Dialogi. — Utwory
dramatyczne. — Powieści z czasów saskich. — Artyzm *Brühla*.
— Kult tradycji. — Inne powieści historyczne. — Motyw miesza-
nego małżeństwa. — Powieści rzymskie. — Cykl historyczny. —
Racjonalizacja legendy. — Urok poezji. — Realizm historyczny.
— Kraszewski jako powieściopisarz historyczny 138

7. Redaktor „Gazety Codziennej” w Warszawie. — Poglądy spo-
łeczno-polityczne. — Powieści Bolesławity. — Polacy i Rosjanie.
— Sprawa żydowska. — Tendencje społeczne. 156

8. Drezno. — Energia pracy. — Tryb życia i metoda pracy. — Publi-
cystyka. — Powieści obyczajowe. — Typy i charaktery kobiece.
— Sienkiewicz o Kraszewskim. — Od charakterów do psychologii.
— Nowy pogląd na *Szalona*. — Drobne utwory. — Siła artyzmu.
— Mus pisanja. — Czynniki artyzmu i techniki powieściowej. —
Jubileusz. — Więzienie niemieckie. — Śmierć. — Znaczenie w li-
teraturze. 163

IV. Współzawodnicy Kraszewskiego. — Zagadnienie etyki narodowej
w literaturze. — Życie szlacheckie po rozbiorach. — Michał Czajko-
wski. — Szablistość. — Opisy przyrody. — Czajkowski a Sienkie-
wicz. — Henryk Rzewuski. — Rodowód i ideologia. — Publicysta
i moralista. — Twórca oryginalnej powieści historycznej. — Gawęda
szlachecka. — Analiza uczuć. — Artysta i ironista. — Naśladowcy

- Soplicy. — Gawęda poetycka. — Ignacy Chodźko. — O powieści historycznej. — Zygmunt Kaczkowski. — Powodzenie i artyzm. — Stosunek do Rzewuskiego. — Motyw wcielonego diabła. — Walter-scotyzm. — Publicysta i polityk. — Zdrajca. — Kaczkowski a Sienkiewicz. — Walery Łoziński 187
- V. Poglądy Kraszewskiego na dramat polski. — Porozbiorowi autorzy dramatyczni i Dominik Magnuszewski. — Józef Korzeniowski. — Twórczość dramatyczna. — Wpływy obce. — Wzrost świadomości artystycznej. — Średni rejestr talentu. — Składniki artyzmu dramatycznego. — Charaktery kobiece. — Moralista. — Komedia Korzeniowskiego. — Ówczesne poglądy na powieść. — Korzeniowski jako powieściopisarz. — Forma, pochwała wychowania wojskowego. — Sprawa Kamili. — Oblicze autorskie. — Idea pracy organicznej. — Spór z Klaczką. — Szlachetny utylitarysta 235
- VI. Ludwik Szyrmer. — Realizm psychologiczny. — Analiza. — Pamiętnik. — Utwory powieściowe. — Narcyza Żmichowska. — Pogląd na analizę psychologiczną. — Emancypantka i realistka. — Smutek Gabryeli. — Listy. — Postawa duchowa. — Entuzjastka i entuzjaści. — Poetka. — *Poganka*. — Powieści psychologiczne. — Znaczenie Żmichowskiej 287
- VII. Idea ludowa. — Cyganeria warszawska i jej związki z epoką. — Zwrot do ludu. — Teofil Lenartowicz. — Poeta Wisły i Mazowsza. — Demokracja i patriotyzm. — Poglądy. — Umiarkowany realista. — Poeta sielskości. — Ludowość i artyzm. — Poeta a plastyk. — Poematy religijne. — Poematy historyczne. — Poeta i człowiek 321
- VIII. Teodor Tomasz Jeż. — Życiorys i pamiętnik. — Styl człowieka i pisarza. — Powieści ludowe. — Jeż a Kraszewski. — Prototyp „romantycznego organicznika” w powieści Jeża. — Zagadnienia społeczne. — Powieści południowoślawiańskie. — Twórca polskiej powieści egzotycznej. — Jeż a Sieroszewski. — Postulat „stawiania nagiej prawdy”. — Realizm Jeża. — Romantyzm czynu i pozytywizm myśli. — Na drodze do stworzenia z unowocześnionej staropolskiej gawędy artystycznego typu powieści polskiej 347
- IX. Józef Narzymski. — Romantyczna młodość i ideologia. — Polska komedia polityczna. — Pierwsze polskie komedie społeczne. — Poglądy na teatr. — Idee twórczości dramatycznej. — Nerw sceniczny. — Powaga moralna. — Walka z duchem czasu 361

Dział informacyjny	368
Ogólna literatura przedmiotu	368
Bibliografia prac J. Korzeniowskiego	373
Bibliografia prac J. I. Kraszewskiego	383
Bibliografia prac K. Czachowskiego	423
Indeks nazwisk do bibliografii prac K. Czachowskiego	515
Nota edytorska	531
Indeks nazwisk	533